

sedaj, ko bi se število delavcev pomnožilo; po mestih in deželi pa bi napočil zopet dan zadovoljnega življenja med obrtniki in poljedelci, kakor je bilo nekdanj. Oživila bi zopet razna društva, katera so razpala, in marsikaj dalo bi se še doseči in storiti za onemogle delavce.

Kmetijstvo.

Križi in težave soseda Antona z živinskimi boleznimi.

II. Pogoltnena repa.

(Konec.)

Potrebni zakol naj se preloži za 24—30 ur.

Če se napihnjenje ne poveča, ni velike nevarnosti.

Lupino trokarja naj se pusti še notri, da uidejo plini, ki se vedno nabirajo.

Za dober izid se ne sme še obupati. Večkrat se pripeti, da se reči, kakor krompir, repa, vsled telesne gorkote polagoma omehčajo, in zdrknejo v 12—36 urah same od sebe. Tlačenje ni toliko sitno, če so se vstavše se reči omehčale, predpostavljeno, da ni goltanec otekel vsled kakih notranjih poškodovanj. Koristno je zlivati kravi vsako uro pol časice olja, tudi če ga krava izpljuje takoj.

Z veseljem je sprejel Anton to vest. Živinozdravnik in sosed se odstranita. Anton je osebno stražil pri kravi. Vedno je brskal po trokarjevi lupini, ako se je zaprla. Vlival je vsako uro kravi pol časice olja. Drugo jutro je bila krava še precej vesela in čvrsta. Hotela je jesti, a takoj, ko ji kmet ponudi, vzame omelce sena v gobec, spusti na tla. Napihnjenje ni postajalo večje, temveč vedno več zraka je šlo skozi trokarjevo lupino. Počna in davljenska gibanja so nekoliko popustila.

Predpoludne je prešel, ravno tako poldne. Popoldne je krava naenkrat majala zelo močno z glavo in vratom. Istotako je tudi pogoltljevala.

Kmalu potem se približa drogu in začne gristi ostala zeljnata perja. Začetkoma je bilo goltljenje počasno in plašljivo, potem pa vedno živahneje. Z veseljem je Anton zapazil to, kako je krava snedla pomejeno omelce sena s slastjo.

V tem času pride živinozdravnik. Ves iznenadjen je bil, ko mu je Anton pripovedoval, da je krava začela zopet jesti.

Pri preiskovanju našel je živinozdravnik, da kravi ne manjka nič več. Konstatovati ni bilo nobene mrzlice ne velikih bolestij v goltancu. Prinesli so kravi bedenj vode, katero je počasi, a vso izpila. Zdravnik je bil mnenja, da ni potreba več, kake posebne preiskave ali operacije, le treba je kravi dajati nekaj dnij samo tekočo hrano. Seno, rezanico in slamo naj se ne daje kravi kajti stisnjeni kraji v goltancu se bi razdražili in vneli.

Svetoval je tudi, naj se pusti ostenovo lupino toliko časa v rani, dokler krava ne začne prežvekvati.

Pri slovesu je svetoval živinozdravnik Antonu, naj pobere v prihodnje na tla popadle repe, da ne bi bila kravi dana prilika, še kedaj cele repe pogoltniti. Anton si je to dobro zapomnil. Gledal je in pazil, da ni prišla kaka krava k polni vreči podzemljic ali k vozu, polnemu repe.

Novice.

— Osebnosti. Naš rojak konzul Pogačar Alojzij je premeščen iz Jaš v Kairo. Občina Slap pri Vipavi je imenovala g. učitelja Frana Punčuha, ki je tudi načelnik posojilnice v Slapu, častnim občanom.

— Mestna posredovalnica za delo in službe. Leta 1897. je predložil bil že magistratni policijski svetnik Podgoršek F. mestnemu občinskemu svetu obširno poročilo za ustanovitev mestne posredovalnice za delo in službe, in je obč. svet bil tudi sklenil, da se taka posredovalnica tudi ustanovi. Ker pa je bilo tudi sklenjeno, da se za posredovanje zahteva nizka pristojbina, (10 vinarjev), in dež. vlada mestni občini podelila Koncesije za posredovanje, češ, da bi bilo to veliko pridobitno podjetje mestne občine. Kakor čujemo, je sedaj magistratni policijski svetnik Fr. Podgoršek, kateri se je bil dne 2. t. m. na Dunaju udeležil enquete za deloposredovanje, predložil vnovič svoje poročilo in predlagal, da se za posredovanje za delo in službe vrši popolnoma brezplačno, in da se ustanovi samostojni deloposredovalni urad. Mestni magistrat se je bil obrnil do delodajalcev in delojemalcev v Ljubljani, da so izrekli svoje mnenje o nameravani ustanovitvi mestne posredovalnice za delo. Skoraj jednoglasno so se vsi vprašani izrekli za ustanovitev, a za brezplačno posredovanje in so naglašali, da bi bila rešitev vprašanja v deloposredovanju častno socialno-politiško dejanje. Upamo, da se bode to že sedaj zgodilo.

— Iz izsterskega dež. zbora. Italijanski poslanci isterskega dež. zbora so na predlog posl. dr. Bube sklenili, da se veljavnost mandatov slovenskih poslancev, ki vstrajajo v absinenci, za sedaj še ne prekliče.

— Politično društvo „Sloga“ v Gorici imelo bo dne 25. t. m. svoj letni občni zbor. Kakor se nam piše iz Gorice, utegne biti ta občni zbor jako zanimiv in pomemben za razvoj političnih razmer na Goriškem.

— Zlata poroka. Dne 16. t. m. sta praznovala stariša gospe Svetčeve v Litiji Lovro in Ivana Pive svojo zlato poroko. Oče je bil rojen leta 1814; mati pa l. 1819. Ker sta oba še precej krepka, nadejati se je, da bosta dočakala še demantsko poroko! Čestitamo!

Ilmen. Poročila sta se dne 15. t. m. v Sevnici ob Savi g. dr. Fr. Vidic, ces. kr. urednik državnega zakona in gdč. Marica Cimperšek, učiteljica. Čestitamo!

— Nova orožniška postaja se je ustanovila v Vačah v litijskem okraju.

— Nevihta v Novem mestu. Dne 12. t. m. popoldne mej 4. in 6. uro je po Novem mestu in okolici razsajala silna nevihta. Strela je na več mestih udarila in na proštmem vrtu razklala hruško. Nekaj korakov od te hruške se je mudila neka delavka, kateri pa se ni nič zgodilo.

— Štipendija za znanstveno potovanje po Francoskem je naučno ministerstvo podelilo profesorju na ljubljanski višji realki, g. Laharnarju.

— **Izvrševalni odbor desnice državnih poslancev** ima dne 25. t. m. svojo sejo na Dunaju. Govori se, da ima izreči svoje mnenje o nameravani vladni jezikovni naredbi. Seja je zelo važna, ker o izidu te seje je najbrže odvisna usoda Thunovega ministerstva. K seji je povabljen za zvezo posl. vodja Povše.

— **Katoliška družba za Kranjsko** ima nov odbor, ki se je tako le sestavil. Predsednika gosp. kanonika And. Kalan in gosp. vodja Fran Povše, tajnik gosp. okrajni tajnik Fran Pichler, blagajnik gosp. župnik Alojzij Staré knjižničar gosp. Dr. Karlin. Poleg tega sta odbrana še gospodarski odsek in zabavni odsek, in upati je, da se razvije živahno življenje v prostorih katoliške družbe.

— **Kanonično umeščena** sta bila na Vnebohod v stolnici novoimenovani stolni dekan And. Zamejic. in Wolwitz-Flaschenfeldov kanonik Tomaž Kajdiž.

— **Zrelostni izpiti** Na c. kr. moškem in ženskem učiteljišču v Ljubljani se začno pismeni zrelostni izpiti dne 24. maja, tem slede izpiti iz spretnosti. Izpiti za učiteljice ženskih ročnih del se začno dne 12. junija.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** darovalo je namesto venca na rakev pokojnega člana gospoda J. Dominika okrožnega zdravnika v Železnikih 10 gld. v ustanovo za vdove in sirote članov društva.

V tukajšnjo dež. bolnico so vsprejeli v min. mesecu 653 bolnikov, iz prejšnjega meseca jih je ostalo 353, toraj je bilo skupno oskrbovanih 1006 bolnikov. Ozdravljenih je bilo 378, zboljšanih 162, 38 jih je umrlo, neozdravljenih je bilo 12. Koncem aprila je ostalo v bolnici 379 bolnikov.

— **Dr. Josip pl. Waser** V Gradcu je dne 12. maja umrl po daljšem bolehanju, vpokojeni predsednik dež. nadsodišča dr. Josip vitez Waser v starosti 88 let. Rojen je bil l. 1811. v Ptujju ter se posvetil sodnijski stroki. Od leta 1868 do 1870 je bil sekcijski načelnik v pravosodnem ministerstvu, 1874 l. pa je bil imenovan za predsednika dež. nadsodišča v Gradcu. V državnem zboru je pripadal avtonomistom na levi, Slovenci za njim ne moremo žalovati, kajti prištevati ga moramo med najljubejše nasprotnike našega naroda. Svoje sovraštvo je pokazal posebno v bojih za jezikovno ravnopravnost.

Nezgoda ali poskušeni samomor. Dne 11. t. m. popoldne se je v Kozarjih ustrelil v glavo Robert Gintzel, stavbeni tehnik pri tvrdki F. Zupančič v Ljubljani. Krogla je obtičala v glavi; ranjenca so še živega pripeljali v dež. bolnico. Mož ima malo upanja, da bo okreval.

— **Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem** občni zbor se je vršil včeraj v Celovcu v dvorani gostilne „pri Sandwirtu“.

— **Pokopani spravi poskusi.** Čitateljem našim so znani pogoji, katere je dr. Gregorčič naznanil goriškemu dež. glavarju Pajerju, in pod katerimi so slovenski poslanci pripravljene vstopiti v dež. zbor. Dež. glavar je na dotično naznanilo odgovoril s skrajno strupenim pismom, s katerim je odklonil vse postulate. Poskusi za „spravo“ med Slovenci in Lahi so s tem pokopani.

— **Nemška nestrpnost.** V zadnji seji dež. zbora štajerskega je prišla na vrsto interpelacija posl. dr. Rosine glede ravnopravnosti pri graškem nadsodišču. Dr. Rosina je spisal svojo interpelacijo v slovenskem jeziku, a čim jo je začel čitati, so nemški poslanci demonstrativno zapustili dvorano. S tem so nemški poslanci pokazali vse svoje divje sovraštvo do slovenskega jezika, do jezika tretjine štajerskega prebivalstva. To naj vzpodbode slovenske poslance, da se v bodoče se doslednejše in odločnejše poslužujejo svojega jezika. Za vzgled naj jim bodo istrski slovanski poslanci!

— **Čuden prestolonaslednik.** V Kodanj je prišel eleganten in prav fino nastopajoč gospod. ki je imel jedva 40 let, in se je nastanil v hotelu. V knjigo tujcev se je zapisal Kristjan Jensen iz Afrike. Uslužbencem hotela je pravil, da je bil včasih trgovec z demanti, in da si je s to trgovino prislužil mnogo denarja, ter da ima sedaj v Afriki veliko posestvo. 9. t. m. je šel Jensen v kraljevo palačo ter prosil za avdijenco. Nekemu dvornemu kavalirju pa je povedal, da je prišel nastopiti vlado namestu kralja Kristjana IX. Pred 22 leti — tako je pripovedoval Jensen —, sta sklenila s kraljem pogodbo. Ako napravi Jensen iz bakrenih žic oklopne ladje, ako konstruira balon, tako da bode poraben kot trdnjava, ki se spušča iz zraka na zemljo, potem se je zavezal kralj, da se umakne s prestola Jensenu ter mu prepusti vladarstvo. Jensenu se je posrečilo oboje, zato je prišel. Seveda so Jensena poslali nemudoma v blaznico.

— **Dobrodelne predstave v dež. gledališču** so imele 3553 gld. 62 kr. dohodkov in 1456 gld. 61 kr. izdatkov, tako da ostane čisti dohodek 2097 gld. 1 kr., ki so se razdelili med tri dobrodelne zavode.

— **Slovenski ne znajo več pri slovenskem 17. pešpolku v Celovcu.** Poroča se namreč: Eden izmed rezervistov je slovenski javil, da je prišel k vajam. Stotnik pa ga je dal zato zapreti.

— **Kaznjenec utekel.** V Kočevju zaprti cigan Bogoljub Krebs, ki je sumen, da je vlomil in ki se je z vso silo branil orožnikom, je iz ječe utekel, ko se je čistila. Bržčas jo je popibal na Hrvaško, kjer je rojen v Zlatariju.

— **Podržavljenje pošte v Kranji** je odklonila vlada z motivacijo, da podržavljenja iz finančnih ozirov ni moči izvršiti. Za potrebne stvari država nima denarja, zato, da ga pri oknu ven meče, ga ima pa vedno dovolj.

— **Pomnožitev žandarmerije na deželi** izvrši se, kakor čujemo, na ta način, da se stanje moštva dež. poveljstva pomnoži za 24—30 mož, manjše postaje po deželi odpravijo oziroma premeste, mesto njih pa ustanove na samostojnih krajih nove z moštvom po dva in tri žandarme.

— **Vseslovenski shod kršč.-soc. delavcev v Ljubljani** bo dne 28. maja 1899 leta. Pripravljalni odbor je izdal oklic v katerem pravi. Tovariši, prijatelji krščansko-socialne organizacije! Že lani smo hoteli pokazati na sijajen način svojo neomejeno in neomajano udanost do našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. o njegovi petdesetletnici vladarstva. Toda eden izmed privržencev tiste rdeče internacionale, zoper katero se borimo tudi mi, nam je zlobno preprečil prelepo slavnost. Toda mi ne odnehamo! Lani nismo mogli, zato hočemo pa letos pokazati dne 28. maja svojemu premilemu vladarju, varuhu delavskih stanov svojo otroško ljubezen in vdanost. Delavski stanovi so v naših deželah silno zaostali v napredku. Čas je, da se ganemo; pri shodu se hočemo resno pogovoriti in določiti, kako naj se vredi zanaprej skupna organizacija vseh slovenskih krščansko-socialnih delavcev v obrambo in dosego svojih pravic. Binkoštni prazniki so prazniki ustanovitve sv. katoliške cerkve; nedeljo potem pa bodi praznik ustanovitve zveze vseh slovenskih krščansko-socialnih delavcev. V javnem življenju naše države še vedno vladajo mnoga pogumna načela. Dokler ne izginejo zadnji sledovi teh načel iz javnega življenja, ubogi delavski stanovi ne bodo gledali boljših, srečnejših dni. Na shodu dne 28. maja se bomo organizovali vsi slovenski krščansko-socialni delavci v odločivni boj zoper vsa pogubna načela. Skupno hočemo bojevati ta boj na celi črti. Dokler ne zmagamo, tudi ne odnehamo! Ta dan se bode blagoslovila tudi naša zastava. Ta nas bo zanaprej vodila v boj za načela krščanske ljubezni in krščanske pravičnosti. S tem vas, dragi tovariši, in vse cenjene prijatelje slovenske

krščansko-socijalne organizacije vabimo k shodu. Pridite! Z Bogom na delo za krščansko ljudstvo!

— **Nesreča na železnici.** Min. nedeljo zvečer je bil brzovlak iz Reke do Zagreba v veliki nevarnosti. Med postajama Fužine in Plazi se je utrgala okoli 30 met. stotov težka skala, zdrčala na vlak in razbila jeden vagon II. razreda. V vagonu je bila neka mati z otročičem; oba sta bila v smrtni nevarnosti, a sta na čudovit način bila rešena. Potniki so bili v velikem strahu, a večja nesreča se ni pripetila.

— **Nadvojvoda Josip Ferdinand Tolskanski na Bledu.** Z gorenjskim vlakom se je v soboto dopoldne pripeljal v Lesce visoki gost, nadvojvoda Josip Ferdinand Tolskanski. Skozi Bled se je podal na Pokljuko na lov divjih petelinov. Za tri in pol ure se je tu ustavil in nastanil v ozaljšanem hotelu Mallnerjevem. Glasen pok topičev je naznanil njegov prihod. Prišedši na Bled se je precej z odbrano lovsko družbo dal pripeljati na otok k Maseri Božji. Ogledal si je lično cerkvico, pomolil v nji ter se je v kaplaniji v knjigo tujcev podpisal. Vračajoč se iz kaplanije, zagledal je, da streljajo za cerkvijo iz topičev. Med nje se poda in spruži sam topič. Z jezera se je vrnila vsa družba naravnost v hotel g. Mallnerja, kjer je bil pripravljen obed za visokega gosta in njegovo spremstvo. Ob dveh popoldne se je odpeljala vsa družba iz Mallnerjevega hotela naravnost na Pokljuko.

— **Pri postaji Vrbi na Koroškem** splašil se je fijačerski konj pred železnico in je prišel pod lokomotivo, ki ga je precej zmečkala in usmrtila. Na vozu sta bili dve ženski in jeden moški, ki so se nekoliko poškodovali.

— **Izžrebani porotniki.** Dne 9. maja so bili izžrebani pri c. kr. dež. sodišču v Ljubljani za porotno sodišče, ki se prične 5. junija 1899, nastopni gg. porotniki: Benedikt Josip, trgovec in posestnik v Ljubljani; Burger Jakob, posestnik v Spodnji Šiški; Dornig Josip, knjigovodja v Ljubljani; Fürsager Leopold, trgovec v Radovljici; Gričar Ivan, trgovec v Ljubljani; Golob Josip, posestnik v Kranju; Gartner Alojzij, trgovec in posestnik v Gor. Planini nad Logatcem; Galle Adolf, graščak v Gornji Šiški; Hajek Edvard, trgovec v Ljubljani; Homan Anton, pekovski mojster v Škofji Loki; Janesch Ivan, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Janežič Emil, posestnik in umirovljeni davčni kontrolor v Perovi; Jeršinovec Mirko, strojar in posestnik na Hribu pri Vrhniki; Krejči Anton, krznar in posestnik v Ljubljani; Križaj Franjo, trgovec in posestnik v Šent Petru pri Postojni; Korenčan Valentin, krčmar v Naklem pri Kranju; Kočevar Franjo, posestnik na Vrhniki; Lavtižar Gašpar, posestnik in trgovec v Kranjski Gori; Mikuž Anton, trgovec, oštir in posestnik v Ljubljani; Mejač Andrej, posestnik in vinotržec v Kapljivasi pri Kamniku; Omeje Ferdo, dež blagajnice oficijal v Ljubljani; Počivalnik Dragotin, krčmar in posestnik v Ljubljani; Poljšak Franjo, krčmar in posestnik v Vodmatu; Predović Elija, trgovec, krčmar in posestnik v Ljubljani; Puppo Dragotin, trgovec v Kranju; Primar Ivan, posestnik v Zalogu pri Ljubljani; Rus Janez, posestnik in krojač v Zagorici, Radoljica; Špoljarič Ivan, posestnik v Ljubljani; Stare Ferdo, c. kr. okr. sodnik v p. v Ljubljani; Štrukelj Fran. gostilničar, trgovec in posestnik v Ljubljani; Šlibar Franjo, posestnik in trgovec v Škofji Loki; Švigelj Franjo, posestnik in lesni trgovec na Bregu pri Vrhniki; Tomšič Ignacij, posestnik in mlinar na Hribu pri Vrhniki; Žigon Matija, trgovec v Škofji Loki; Zimmermann Josip, posestnik v Zagorju; Žumer Jakob, trgovec in posestnik v Podhomom pri Radoljici; — Namestovalni porotniki: Accetto Jakob, zidar in posestnik, Bergant Štefan, gostilničar, Breskvar Valentin, posestnik; Požlep Anton, posestnik; Davorin Rovšek, fotograf; Rozman Franjo, gostilničar; Rudholzer Franjo, urar iz optik; Tschurn Dragotin ml., pristav nač. banke, vsi v Ljubljani; in Zupin Ivan, oštir in posestnik v Vodmatu.

— **Kranjsko v slikah in spisih.** spominski album, cena 90 kr. po pošti 95 kr. — Založil L. Schwentner v Ljubljani. Knjigo dičijo lepe podobe naše krasne domovine, ki so vzete iz znane knjige „Die öster. ungar. Monarchie“ pridejani so popisi v slovenskem jeziku.

— **Za železnico Grobelno-Slatina** do dež. meje je štajerski dež zbor pripravljen, prispevati 400.000 gld., ako bo dotična delniška družba jamčila za zvezo s hrvatskimi železnicami ter naloženi kapital ne bo presegal svote 1.250.000 gld. Težava pri tem projektu je, da se ne ve kdo bo zidal zvezo od štajerske meje do hrvaških železnic.

— **Poskušen samomor** Blagajničarica v hotelu „pri Maliču“ se je hotela dne 11. t. m. popoldne umoriti z orožjem, a se ji poskus ni posrečil. Ranjena je le na levi roki.

— **Samomor.** V Celovcu se je 9. t. m. ustrelil poročnik Schlegel 17. pešpolka.

— **Samomor.** Na poti Zidan most—Radeče ustrelil se je v nedeljo popoldne neznan popotnik z revolverjem v usta, ter bil takoj mrtev.

— **Umrli** je gosp. Ivan Dominik, okrožni zdravnik v Železnikih. Pokojnik je bil zaveden narodnjak ter je bil svoj čas vrl člen pevskega zbora ljubljanske čitalnice. Zapustil je vdovo in omoženo hčer. Naj v m. p.!

— **Utonil** je dne 11. t. m. pop šestletni sin vrtnarja Urbančiča na Poljanski cesti. Padel je v gnojnico in je prišla rešitev prepozno.

— **Požar.** V torek 9. maja okoli 11. ure po noči se je unel valčni mlin g. Viljema Brunschmida v Radečah in popolnoma pogorel. Vnelo se je najbrže pri teči. Škoda znaša okoli 10.000 gld., mlin pa je zavarovan pri zavarovalni družbi „Donau“ na Dunju za veliko manjšo svoto. Prihitelo je mnogo ljudstva takoj na pomoč, tudi tukajšnje prostovoljno gasilno društvo je v 10 minutah z brizgalno na pogorišče došlo in z normalno delavnostjo zelo omejilo požar, kajti držali so se mlina s slamo napolnjeni hlevi in skladišča petroleja. Tržani zanimajte se bolj za potrebno gasilno društvo.

Otrokom in ženskam dajati bobovo kavo, to so spoznali že pred leti zdravniki in učenjaki, in pred kratkem zopet znan dunajski večak, kot pregrešek proti njih zdravju in telesni moči. Vendar imajo v mnogih družinah še vedno pogubno navado, da prično dan s to pijačo, ki jim razburja živce, in jo prineso večkrat tudi popoldne na mizo. Ali naj se potem čudimo, ako se v boljših družinah, kjer se otroci vrh tega duševno, in v ubožnejših družinah, kjer se žene telesno prenapenjajo, da se vedno bolj množi število bledolčnih, malokrvnih, nervoznih in slabotnih ljudij? In vendar more odpraviti vsakdo to škodljivo navado, katero imajo ljudje le iz nevednosti. Kjer se nočejo stariši vsled dolgotrajne navade takoj odreči bobovi kavi, tam jo lahko mešajo s Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, sprva po jedno tretino, pozneje pa vsake kave polovico, in tako zboljšajo kavi okus in jo store skoro nošodljivo. Za otroke do petnajstega leta pa, zlasti za deklice, za bolne in slabotne osebe naj bi se nikar ne strašili malega truda, da jim pripravljajo prav močno Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, in sicer brez bobove kave. Kajti ta kava sama ima duh in okus bobove kave, je redilna in zdrava in ugaja vedno bolj, čim dalje jo kdo pije. Dobi se povsod pristna v znanih izvirnih zavitkih čuva naj se pa pred vsakim ponarejenim, zlasti takim blagom, ki se dobiva „na vago“, in katero se dostikrat napačno imenuje „Kathreinerjeva kava na vago“, ki pa v resnici nima prav nič skupnega s pravo sladno kavo.